

Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης

Τόμ. 2016, Αρ. 1

Πρακτικά 6ου Συνεδρίου

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ Π.Τ.Δ.Ε.
ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΨΥΧΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

6^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
24-26 Ιουνίου 2016

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ISSN: 2529-1157

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Παπαδόπουλος Ιωάννης

Πολυγρονοπούλου Σταυρούλα

Μπασιτά Αγγελική

ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

Διαφοροποίηση της Διδασκαλίας με τη χρήση Τ.Π.Ε. σε μαθητές με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες Αναδόμηση μιας γλωσσικής ενότητας με τη χρήση εκπαιδευτικών λογισμικών

Ευθυμία Αλαμπουρνού, Αικατερίνη Σιδηροπούλου

doi: [10.12681/edusc.944](https://doi.org/10.12681/edusc.944)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Αλαμπουρνού Ε., & Σιδηροπούλου Α. (2017). Διαφοροποίηση της Διδασκαλίας με τη χρήση Τ.Π.Ε. σε μαθητές με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες Αναδόμηση μιας γλωσσικής ενότητας με τη χρήση εκπαιδευτικών λογισμικών. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 2016(1), 54–83. <https://doi.org/10.12681/edusc.944>

Διαφοροποίηση της Διδασκαλίας με τη χρήση Τ.Π.Ε. σε μαθητές με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες

Αναδόμηση μιας γλωσσικής ενότητας με τη χρήση εκπαιδευτικών λογισμικών

Αλαμπουρνού Ευθυμία, Νηπιαγωγός, Μεταπτυχιακές Σπουδές στην Ειδική Αγωγή
e-mail: ealampournou@gmail.com

Σιδηροπούλου Αικατερίνη, Δασκάλα, Μεταπτυχιακές Σπουδές στην Ειδική Αγωγή
e-mail: katerinasidir@gmail.com

Περίληψη

Στον ευρύ κύκλο των Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών εντάσσεται και η Δυσλεξία η οποία συνιστά, σύμφωνα με όλους τους ερευνητές, τη σοβαρότερη μορφή δυσκολίας κυρίως στην επεξεργασία και χρήση του γραπτού λόγου. Οι αδυναμίες στη Γραφή, με αντιστροφές, παραλήψεις και προσθήκες γραμμάτων ή και συλλαβών, οι δυσκολίες στην Ανάγνωση και συχνά και στα Μαθηματικά, καθώς και οι δυσκολίες Προσανατολισμού και Οργάνωσης των καθημερινών δραστηριοτήτων, καθιστούν αναγκαία την εκπαιδευτική παρέμβαση για την υπέρβαση αυτών των δυσκολιών. Στην προσπάθεια αυτή, οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) με το πλήθος των συνεχώς εξελισσόμενων εφαρμογών τους, έρχονται να υποστηρίξουν δημιουργικά τον δυσλεκτικό μαθητή. Μέσα από ειδικά σχεδιασμένα hardware και software, η ψηφιακή τεχνολογία βοηθά το μαθητή να διεκπεραιώνει με ασφάλεια τις σχολικές του υποχρεώσεις και να εξασκεί με παιγνιώδη τρόπο τις γενικές αντιληπτικές του ικανότητες, ενώ του προσφέρει και μια σειρά υποστηρικτικών προγραμμάτων για την οργάνωση των καθημερινών του υποχρεώσεων.

Λέξεις-Κλειδιά: Διαφοροποιημένη Διδασκαλία, Δυσλεξία, ΔΕΠ-Υ, ΤΠΕ.

Abstract

In the wide circle of Learning Disabilities, Dyslexia is a domain which is - according to all researchers- the most serious form of disability, mainly in the processing and the use of Handwriting. Weaknesses in writing, with reversals, omissions and additions of letters or syllables, difficulties in reading and often in Mathematics and difficulties in Orientation and Organization of daily activities, require educational intervention to overcome them. In this effort, the Information and Communication Technologies (ICT) through the variety of technological options, support the dyslexic student. Through specially designed hardware and software, digital technology helps the students to handle safely with school requirements, practice in a playful way the general perceptual abilities, and offer a range of support programs for the organization of their daily responsibilities.

Keywords: Differentiated Instruction, Dyslexia, ADHD, ICT

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1 ^ο : Διαφοροποίηση Διδασκαλίας.....	59
· Διαφοροποίηση: Έννοια- Ορισμοί	59
· Πολλαπλές Νοημοσύνες.....	59
· Τομείς διαφοροποίησης.....	60
· Διαφοροποιημένη Διδασκαλία σύμφωνα με:	60
· Αξιολόγηση	61
Κεφάλαιο 2 ^ο : Μαθησιακές Δυσκολίες	62
· Δυσλεξία.....	62
Κεφάλαιο 3 ^ο : ΔΕΠ-Υ & Συννοσηρότητα με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες	63
Κεφάλαιο 4 ^ο : Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας	67
Κεφάλαιο 5 ^ο : Μελέτη.....	68
· ΣΚΟΠΟΣ.....	68
· ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	68
· ΕΡΓΑΛΕΙΑ.....	70
· Ενότητα Λογισμικού: «Η Κοκκινোসκουφίτσα»	71
Δραστηριότητα « Η Κοκκινোসκουφίτσα διαβάζει».....	71
· ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	72
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	80
ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	80
Βιβλιογραφία.....	81

Περιεχόμενα Εικόνων

Εικόνα 1: ΔΕΠ-Υ & ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑ	64
Εικόνα 2: ΔΕΠ-Υ & ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ	65
Εικόνα 3: ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑ ΔΕΠ-Υ & ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ	66
Εικόνα 4: Φτιάχνω λέξεις	71
Εικόνα 5: Ο Πίνακας.....	71
Εικόνα 6: Το σπασμένο Τηλέφωνο.....	72
Εικόνα 7 : Το σπασμένο Τηλέφωνο.....	72
Εικόνα 8: Το σπασμένο τηλέφωνο	72
Εικόνα 9: Το σπασμένο Τηλέφωνο.....	72
Εικόνα 10: Το σπασμένο τηλέφωνο	74
Εικόνα 11: Κείμενο αφόρμησης	73
Εικόνα 12: Α' φάση, Εισαγωγή νέας γνώσης	74
Εικόνα 13: Α' φάση, Εισαγωγή νέας Γνώσης.....	75
Εικόνα 14: Β' φάση, εξάσκηση στη θεωρία.....	76
Εικόνα 15: Γ' φάση, Δραστηριότητα Αξιολόγησης 1	78
Εικόνα 16: Γ' φάση, Δραστηριότητα Αξιολόγησης 2.....	79

Κεφάλαιο 1^ο : Διαφοροποίηση Διδασκαλίας

Οι επιταγές των καιρών και η έκκληση για ισότητα έχει οδηγήσει τα σχολεία στην υιοθέτηση και δημιουργία τάξεων μικτών ικανοτήτων. Αν όμως οι εκπαιδευτικοί δεν βρουν τον τρόπο να ανταποκριθούν στη διαφορετικότητα των μαθητών, με ό,τι αυτή περικλείει, τότε η ισότητα ευκαιριών δεν θα είναι παρά ένα ακόμα σύνθημα (Gamoran & Weinstein, 1995).

Η Κουτσελίνη (2006) εντοπίζει τα βασικότερα αίτια του προβλήματος στις παραδοσιακές και αδιαφοροποίητες διδακτικές προσεγγίσεις, οι οποίες δεν διευκολύνουν την οικοδόμηση της γνώσης για όλους τους μαθητές στις τάξεις μικτών ικανοτήτων. Ενώ η Tomlinson (2003) τονίζει χαρακτηριστικά, πως ο μόνος τρόπος για να μπορέσει η παιδεία να συμβαδίσει με την ανάπτυξη και πρόοδο της κοινωνίας μας είναι να βρει εκείνους τους τρόπους με τους οποίους θα διαφοροποιηθεί η διδασκαλία, ώστε να ανταποκριθεί στη διαφορετικότητα του μαθητικού πληθυσμού. Μια διαφορετικότητα σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς και εκφάνσεις της ατομικής μοναδικότητας του προσώπου.

- ***Διαφοροποίηση: Έννοια- Ορισμοί***

«Διαφοροποιημένη διδασκαλία είναι μια φιλοσοφία διδασκαλίας η οποία βασίζεται στην αρχή ότι οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να προσαρμόζουν την διδασκαλία τους στις διαφορετικότητες των μαθητών. Αντί να εφαρμόζουν το Α.Π. με τον ίδιο τρόπο για όλους τους μαθητές, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να τροποποιούν την διδασκαλία τους ώστε να ανταποκρίνονται στα διαφορετικά επίπεδα ετοιμότητας των μαθητών, στους διαφορετικούς τρόπους που μαθαίνουν και στα διαφορετικά ενδιαφέροντα. Επομένως, ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει εκ των προτέρων διαφορετικούς τρόπους για να βοηθήσει τον μαθητή να κατανοεί και να δείχνει ότι έμαθε.» (Tomlinson, 2003).

- ***Πολλαπλές Νοημοσύνες***

Η θεωρία του Gardner (1999) εστιάζει στην ύπαρξη οκτώ τύπων νοημοσύνης: γλωσσική, λογικο-μαθηματική, οπτικό-χωρική, μουσική, σωματο-κινηστική, νατουραλιστική, διαπροσωπική και ενδοπροσωπική. Οι διδακτικές τεχνικές που βασίζονται αποκλειστικά σε έναν μόνο τύπο νοημοσύνης ελαχιστοποιούν τις ευκαιρίες για εκείνους τους μαθητές που έχουν άλλου τύπου νοημοσύνη. Η

δημιουργία ευκαιριών για όλους τους μαθητές μέσω πολλαπλών τεχνικών και μορφών αξιολόγησης οδηγεί στην κατάκτηση της μάθησης (Gardner, 1999).

- **Τομείς διαφοροποίησης**

Οι δάσκαλοι μπορούν να διαφοροποιήσουν τρία στοιχεία βασισμένα στην ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και το προφίλ των μαθητών. Αυτά είναι το περιεχόμενο, η διαδικασία, τα προϊόντα και το μαθησιακό περιβάλλον (Κοσσυβάκη, 2000· Theroux, 2004· Tomlinson, 2003-2004c).

- **Περιεχόμενο:** είναι το **ΤΙ**: τι θα γνωρίζει, θα κατανοεί και είναι σε θέση να κάνει ο μαθητής σαν αποτέλεσμα της διδασκαλίας και της μάθησης.
- **Διαδικασία:** Δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχει ο μαθητής για να κατανοήσει ή να κατακτήσει την πληροφορία.
- **Προϊόν:** είναι το μέσον με το οποίο οι μαθητές δείχνουν την γνώση, την κατανόηση και τις δεξιότητες που κατέκτησαν. Είναι το εργαλείο που χρησιμοποιεί ο εκπαιδευτικός για να αξιολογήσει την πρόοδο με βάση τους στόχους του περιεχομένου.
- **Μαθησιακό Περιβάλλον:** Πως νιώθει ο μαθητής αλλά και πως δουλεύει η τάξη. (Tomlinson, 2000b· 2003-2004c).

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία σύμφωνα με:

Την ετοιμότητα: δεν ταυτίζεται με τις έμφυτες ικανότητες του μαθητή, αλλά αντανάκλα τις γνώσεις του και τις δεξιότητες στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο και σε συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα ή δεξιότητα.

Τα ενδιαφέροντα: τα κίνητρα για μάθηση.

Το μαθησιακό προφίλ και στυλ: Ο δάσκαλος, για να καθορίσει τις εργασίες μέσω της μεθόδου διδασκαλίας που ακολουθεί, θα πρέπει να προσαρμόσει το μαθησιακό περιβάλλον ανάλογα με τις προτιμήσεις των μαθητών (π.χ. με άνετα καθίσματα, χαμηλό ή δυνατό φωτισμό κ.ά.) καθώς και τις μεθόδους μάθησης, π.χ. ακουστική (ακρόαση κειμένων), οπτική (χάρτες, σχεδιαγράμματα), κιναισθητική (συγκεκριμένα

παραδείγματα, κίνηση) ή μέσω προσωπικών ενδιαφερόντων, π.χ. μουσική, ζωγραφική κ.ά.

- ***Αξιολόγηση***

Η αξιολόγηση είναι πολύ σημαντικό κομμάτι της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας. Θα πρέπει να είναι συνεχής και να είναι ο παράγοντας που θα επηρεάζει όλη τη διδασκαλία. Η αξιολόγηση χωρίζεται σε τρία στάδια:

Προ-αξιολόγηση μπορεί να επιτευχθεί με Τεστ φτιαγμένα από τον εκπαιδευτικό Γραφικοί Οργανωτές, Λίστες Ελέγχου, Παρατηρήσεις, Αυτό-Αξιολόγηση και Ερωτήσεις.

Διαμορφωτική Αξιολόγηση μπορεί να επιτευχθεί με Συζητήσεις, Αξιολόγηση συνομηλίκων, Παρατηρήσεις, Ερωτήσεις, Κάρτες Εξόδου, Έλεγχος Portfolio, Quiz, Μαθησιακά ημερολόγια, Έλλειψη Βαθμολογίας, Αυτό-Αξιολόγηση.

Αθροιστική/ Τελική Αξιολόγηση μπορεί να επιτευχθεί με Τεστ Ενότητας, Καταγραφή Πορείας, Εργασίες, Παρουσιάσεις, Portfolio.

Κεφάλαιο 2^ο: Μαθησιακές Δυσκολίες

Σήμερα ο πλέον διαδεδομένος και περισσότερο αποδεκτός ορισμός είναι αυτός που διατύπωσε το National Joint Committee on Learning Disabilities: «Οι Μαθησιακές Δυσκολίες αναφέρονται σε μια ανομοιογενή ομάδα διαταραχών οι οποίες εκδηλώνονται με σημαντικές δυσκολίες στην πρόσκτηση και χρήση των ικανοτήτων ακρόασης, ομιλίας, ανάγνωσης, γραφής, συλλογισμού ή μαθηματικών ικανοτήτων. Οι διαταραχές αυτές είναι εγγενείς στα άτομα και αποδίδονται σε δυσλειτουργία του κεντρικού νευρικού συστήματος. Αν και μια μαθησιακή δυσκολία μπορεί να συνυπάρχει με άλλες μειονεξίες (πχ αισθητηριακή βλάβη, νοητική καθυστέρηση, κοινωνικές και συναισθηματικές διαταραχές) ή περιβαλλοντικές επιδράσεις (πολιτιστικές διαφορές, ανεπαρκής/ακατάλληλη διδασκαλία) δεν είναι το άμεσο αποτέλεσμα αυτών των καταστάσεων ή επιδράσεων" (Παντελιάδου, 2009:18).

- **Δυσλεξία**

Στο πλαίσιο του προαναφερόμενου ορισμού και της κατηγοριοποίησης των Μαθησιακών Δυσκολιών κυρίαρχη θέση θεωρείται πως καταλαμβάνει η *δυσλεξία*, ως μια ειδική διαταραχή που αναφέρεται στο επίπεδο της παραγωγής και κατανόησης του γραπτού λόγου (και όχι της εκφοράς του όπως λανθασμένα θεωρούν πολλοί).

Χαρακτηριστικά Δυσλεξίας

Η δυσλεξία, ως μαθησιακή δυσκολία η οποία αναφέρεται στο επίπεδο της επεξεργασίας του λόγου, αναμένεται να εκδηλωθεί όταν το παιδί θα πάει στο σχολείο και θα έρθει σε επαφή με τα αντίστοιχα γνωστικά αντικείμενα. Έτσι, τα συμπτώματα του δυσλεκτικού μαθητή εκδηλώνονται από την αρχή ακόμα της Α΄ Τάξης του Δημοτικού στη γραφή, στην ανάγνωση, στην ορθογραφία, στην κατανόηση και νοηματική απόδοση των κειμένων και συχνά στην αριθμητική.

Ως προς τη γραφή και την ορθογραφία, ο δυσλεκτικός μαθητής γράφει ακατάστατα, δυσανάγνωστα, ανορθόγραφα και μη ευθυγραμμισμένα. Συγκεκριμένα: Αντιστρέφει και συγχέει γράμματα και αριθμούς και έτσι γράφει "3λα" αντί για "έλα", "κα9αβι" αντί "καράβι" κλπ. Γράφει καθρεπτικά ("αν" αντί για "να"), αντιμεταθέτει, προσθέτει ή παραλείπει γράμματα ή και συλλαβές. Επίσης, συγχέει

γράμματα που μοιάζουν οπτικά ή ακουστικά ("Νλιος" αντί "Ηλιος", "χάτα" αντί "γάτα"). Σημαντικές είναι ακόμα οι δυσκολίες στα λεγόμενα διπλά γράμματα ("πσάρι" αντί "ψάρι") (Διαμαντόπουλος 2014:69).

Στην ανάγνωση και την ταυτόχρονη κατανόηση των κειμένων, το διάβασμά του δυσλεκτικού μαθητή είναι κοπιώδες, συλλαβιστό, αγχωμένο, χωρίς ρυθμό και με φωνή μονότονη και άχρωμη (Μαρκοβίτης-Τζουριάδου 1991:45-46). Ακόμα, ο δυσλεκτικός μαθητής καθώς διαβάζει, αγνοεί τα σημεία της στίξης με αποτέλεσμα να μην τονίζει σωστά και να μην σταματάει στα κόμματα και τις τελείες.

Στα Μαθηματικά, δυσκολεύεται να κατανοήσει έννοιες όπως "εμβαδόν", "πηλίκο", "άθροισμα", "περίμετρος". Ακόμα, δυσκολεύεται στην αναγνώριση των μαθηματικών συμβόλων και έτσι συγχέει το "+" με το "-", το "x" με το ":". Τέλος, συγχέει αριθμούς που μοιάζουν οπτικά όπως το "1" με το "7", το "6" με το "9", το "2" με το "5" (Μάρκου, 1998:20).

Σε επίπεδο δεξιοτήτων και ικανοτήτων εμφανίζουν τοπογραφικές διαταραχές, λ.χ. στην κατεύθυνση του χώρου, ανάγνωση χάρτη, προβλήματα οπτικής και ακουστικής μνήμης, διαταραχές στην οπτικοακουστική ολοκλήρωση, προβλήματα οπτικού-κινητικού συντονισμού, προβλήματα στη διάκριση αριστερού-δεξιού και βασική διαταραχή στην έννοια του χρόνου.

Κεφάλαιο 3^ο: ΔΕΠ-Υ & Συννοσηρότητα με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες

ΔΕΠ-Υ: ΟΡΙΣΜΟΣ

Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) - διεθνώς Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) - είναι μια από τις συχνότερες νευροβιολογικές διαταραχές της παιδικής ηλικίας, η οποία συνεχίζεται, κατά ένα σημαντικό ποσοστό, και στην ενήλικη ζωή. Ωστόσο, αν και η ΔΕΠΥ είναι μία από τις πιο μελετημένες και τεκμηριωμένες παιδοψυχιατρικές διαταραχές παγκοσμίως, εξακολουθεί να υποδιαγιγνώσκεται σε πολλές χώρες μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Η αναγνώριση του προβλήματος συμπίπτει με την ένταξη στο σχολείο,

εξαιτίας των αυξημένων απαιτήσεων για συγκέντρωση της προσοχής, οργάνωση και συμμόρφωση στους κανόνες.

ΔΕΠ-Υ: ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

Η ΔΕΠΥ στα παιδιά

Τα κύρια συμπτώματα της διαταραχής, όπως ορίζονται από το DSM-IV, είναι η διάσπαση της προσοχής, η παρορμητικότητα και η υπερκινητικότητα. Με βάση τα συμπτώματα που επικρατούν στα παιδιά σχολικής ηλικίας διακρίνουμε δύο τύπους ΔΕΠΥ:

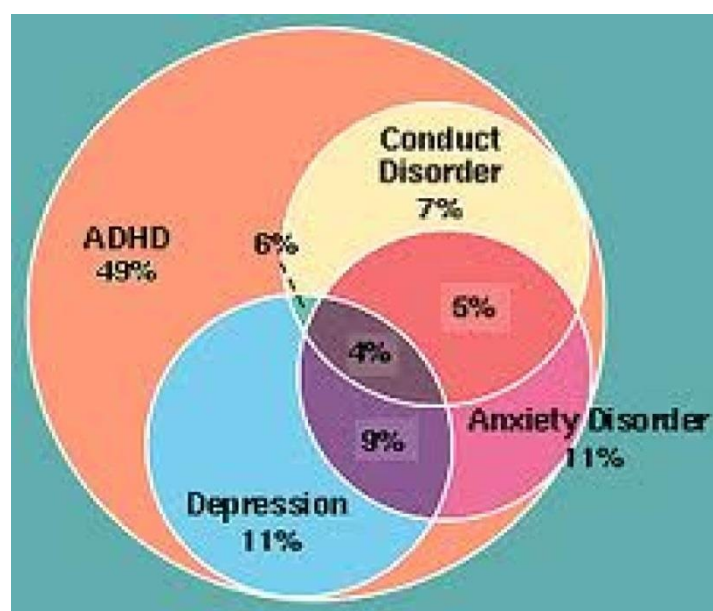
Τύπος Απροσεξίας

- δεν μπορεί να συγκεντρωθεί,
- αποσπάται εύκολα από άσχετα ερεθίσματα,
- κάνει λάθη απροσεξίας,
- δυσκολεύεται να ακολουθήσει οδηγίες,,
- ξεχνά τις σχολικές εργασίες κα.

Τύπος

Παρορμητικότητας/Υπερκινητικότητας

- δυσκολεύεται να παραμείνει καθισμένος/η,
- κουνάει χέρια, πόδια, ή στριφογυρίζει στην καρέκλα,
- σηκώνεται όταν δεν επιτρέπεται,
- δυσκολεύεται να περιμένει τη σειρά του,
- στα παιχνίδια δεν ακολουθεί κανόνες,
- διακόπτει ή ενοχλεί τους άλλους κα.

Εικόνα 1: ΔΕΠ-Υ & ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑ

ΔΕΠ-Υ: ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑ

Η ΔΕΠΥ δεν εμφανίζεται συνήθως ως μεμονωμένη διαταραχή. Πολλά παιδιά με ΔΕΠΥ (65%) παρουσιάζουν μία ή και περισσότερες συνυπάρχουσες ψυχικές και αναπτυξιακές διαταραχές που συχνά περιπλέκονται με την εξέλιξη και τη θεραπεία της ίδιας της ΔΕΠΥ.

Οι συχνότερες συννοσηρές καταστάσεις είναι οι εξής:

- ειδικές μαθησιακές διαταραχές (δυσλεξία, δυσορθογραφία, δυσαριθμησία),
- ειδικές αναπτυξιακές δυσκολίες (λόγου, συντονισμού των κινήσεων),
- διαταραχές εναντιωματικής συμπεριφοράς και διαγωγής,
- διαταραχές άγχους κ.α.

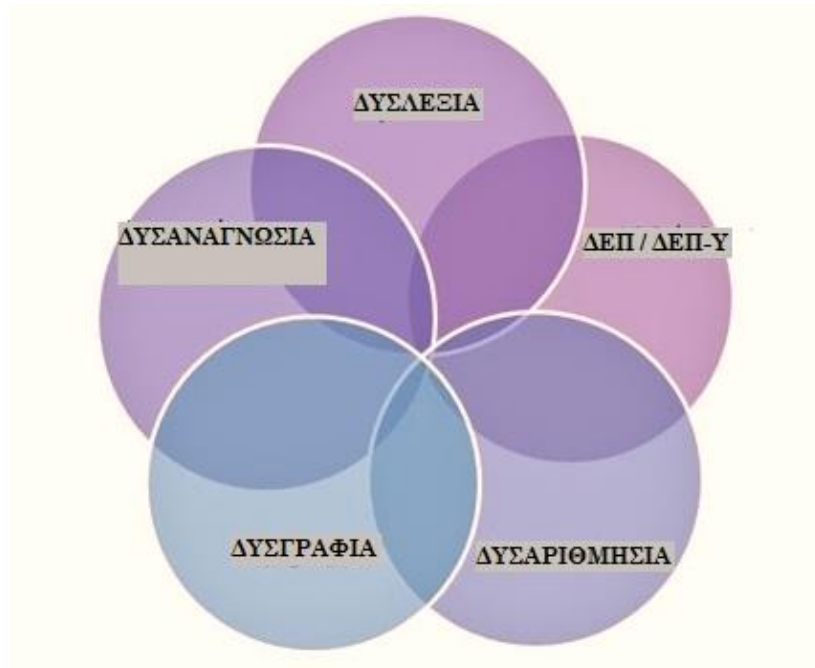
Η ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΕΠ-Υ ΜΕ ΤΙΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Έρευνες φανερώνουν ότι, σε ένα μεγάλο ποσοστό, τα παιδιά με ΔΕΠΥ αντιμετωπίζουν Μαθησιακές Δυσκολίες και τα παιδιά με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες, (π.χ. Δυσλεξία, Δυσορθογραφία, Δυσγραφία κ.α.) εμφανίζουν αρκετά συχνά Διάσπαση Προσοχής και Υπερκινητικότητα. Το *National Institute of Mental Health* σημειώνει ότι **το 20% με 30% των παιδιών με ΔΕΠΥ έχουν συννοσηρότητα με Μαθησιακές Δυσκολίες.**

Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να **Εικόνα 2: ΔΕΠ-Υ & ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ** σημειώσουμε ότι μια από τις πιο συχνές Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες που συνυπάρχουν με τη ΔΕΠΥ είναι η **Δυσλεξία**. Οι δυσκολίες στο διάβασμα και στη γραφή τείνουν να επηρεάζουν το 8% των παιδιών με ΔΕΠΥ, τα οποία φοιτούν στις τάξεις του Δημοτικού. Ερευνητικά αποτελέσματα έχουν επιβεβαιώσει ότι, στις

περιπτώσεις που συνυπάρχουν η ΔΕΠΥ με τη Δυσλεξία, τα δευτερογενή προβλήματα, όπως η **χαμηλή αυτοεκτίμηση** και **αυτο-συναίσθημα** καθώς και η **σχολική απόσυρση**, αποτελούν συνηθέστερο φαινόμενο σε σχέση με τα παιδιά που διαγιγνώσκονται μόνο με ΔΕΠΥ (Willcutt & Pennington, 2000).

Εικόνα 3: ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑ ΔΕΠ-Υ & ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ

Κεφάλαιο 4^ο: Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας

• Οι ΤΠΕ στην αντιμετώπιση της δυσλεξίας

Στο γενικότερο πλαίσιο αντιμετώπισης της δυσλεξίας, σημαντική θέση θεωρείται πως κατέχουν οι σύγχρονες εφαρμογές των ΤΠΕ που, κατά γενική ομολογία, διαθέτουν τεράστια εκπαιδευτική δυναμική ενώ δεν είναι υπερβολή να ισχυριστεί κανείς πως μεταβάλλουν γενικότερα το τοπίο στην Εκπαίδευση. Ιδιαίτερα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ο ηλεκτρονικός υπολογιστής αποτελεί ένα ιδιαίτερα αποτελεσματικό εργαλείο μάθησης με τεράστιο εύρος εφαρμογών, καθώς συμβάλλει ουσιαστικά στην πληρέστερη κατανόηση της διδασκόμενης ύλης. Ο παιγνιώδης πολλές φορές τρόπος προσέγγισης των γνωστικών στόχων προσφέρει στη διαδικασία της μάθησης τα στοιχεία του ενθουσιασμού και της ανακάλυψης που συνιστούν βασικές αρχές στην προσπάθεια για τη δημιουργική κατάκτηση της γνώσης. Ταυτόχρονα, ο υπολογιστής, καθώς δεν "βιάζεται", ούτε "τιμωρεί", επιτρέπει στο μαθητή να ενεργεί με τον δικό του ρυθμό, με ασφάλεια και χωρίς άγχος, εξατομικεύοντας με τον τρόπο αυτό τη διδασκαλία (Διαμαντόπουλος 2001).

Τα ανωτέρω χαρακτηριστικά των ΤΠΕ με τη χρήση του κατάλληλου κάθε φορά λογισμικού, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι δυσλεκτικοί μαθητές ως δημιουργικά άτομα παρουσιάζουν μια έφεση σε ό,τι σχετίζεται με τη σύγχρονη Ηλεκτρονική Τεχνολογία, καθιστούν τον υπολογιστή και τις εφαρμογές του ένα ουσιαστικό μέσο καλλιέργειας δεξιοτήτων και πρόσκτησης νέων γνώσεων και ικανοτήτων (Διαμαντόπουλος 2001). Έτσι, πλήθος ψηφιακών προγραμμάτων, διαδραστικού κυρίως χαρακτήρα, που συνδυάζουν κείμενο, κίνηση, χρώμα και ήχο, συμβάλλουν στην ταυτόχρονη ενεργοποίηση και των δύο πλευρών του εγκεφάλου. Πρόκειται για τη λεγόμενη *Πολυαισθητηριακή Διδακτική Προσέγγιση* η οποία προτείνεται σε όλα σχεδόν τα σύγχρονα διδακτικά μοντέλα, καθώς συμβάλλει στην υπέρβαση των αδυναμιών που αντιμετωπίζει ο δυσλεκτικός μαθητής στο επίπεδο της προσέγγισης και επεξεργασίας των πληροφοριών.

Κεφάλαιο 5^ο: Μελέτη

• ΣΚΟΠΟΣ

Η παρούσα ερευνητική μελέτη εκπονήθηκε στα πλαίσια της συμμετοχής μας στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ειδική Αγωγή, Εκπαίδευση και Αποκατάσταση» του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Πρόκειται για Διαφοροποίηση μιας ενότητας του γλωσσικού βιβλίου της Β' Δημοτικού. Η Διαφοροποίηση επιλέχθηκε ως τεχνική διδασκαλίας καθώς μέσα στη γενική τάξη υπήρχε ένας μαθητής με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες. Σκοπός μας είναι να διερευνηθεί αν η επίδοση και κατ'έπекταση η Γνωστική απόδοση του μαθητή αυτού μπορεί να βελτιωθεί και να επιτευχθεί εντάσσοντας στη Διδακτική Διαδικασία τις Τεχνολογίες Πληροφορικής (ΤΠΕ).

Τέλος, μετά το πέρας της έρευνας και την πραγματοποίηση της Διδασκαλίας υποθέτουμε ότι α) Ο μαθητής θα είναι θετικά διακείμενος ως προς το μάθημα της Γλώσσας και τη διδασκαλία του και β) Η Γνωστική του ικανότητα στο πεδίο του Συλλαβισμού θα βελτιωθεί.

• ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

Πρόκειται για Διαφοροποιημένη Διδασκαλία η οποία θα διεξαχθεί σε Γενική τάξη. Επομένως οι συμμετέχοντες είναι οι μαθητές της γενικής τάξης ενός Δημοτικού Σχολείου της Θεσσαλονίκης, στους οποίους συγκαταλέγεται και ο μαθητής για τον οποίο δημιουργήθηκε το συγκεκριμένο πρόγραμμα παρέμβασης.

ΠΡΟΦΙΛ ΜΑΘΗΤΗ

Ο Παύλος, είναι μαθητής της Β' Δημοτικού. Το ΚΕΔΥ Θεσσαλονίκης διέγνωσε Δυσλεξία και συννοσηρότητα με Διάσπαση Ελλειμματικής Προσοχής/Υπερκινητικότητας (ΔΕΠ-Υ). Οι συμμαθητές του τον περιγράφουν με τις εξής γλαφυρές λέξεις: *εσωστρεφής, πρακτικός, εξυπνάκις, έντονα κινητικός, ξεχασιάρης, νευρικός, συχνά βρίσκεται στον κόσμο του*. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, είτε συνηθίζει να χάνεται στις σκέψεις του, είτε να είναι ανήσυχος και να ασχολείται με δικά του πράγματα. Αυτό έχει ως συνέπεια να μην κρατάει τις απαραίτητες

σημειώσεις του μαθήματος και να μη γνωρίζει ποιες είναι οι ασκήσεις που έχει για την επόμενη μέρα

Ως προς τη σχολική του επίδοση, ο Παύλος αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα:

ΓΛΩΣΣΑ

ΓΡΑΦΗ: Ο γραπτός του λόγος είναι φτωχός, ενώ συχνά παραλείπει τα σημεία στίξης. Η φωνολογική του επίγνωση έχει βελτιωθεί αρκετά, καθώς αποκωδικοποιεί με άνεση απλές λέξεις (σύμφωνο-φωνήεν) με οποιοδήποτε αριθμό συλλαβών, ενώ δυσκολεύεται στην αποκωδικοποίηση Συμφωνικών συμπλεγμάτων (μπ, ντ, γγ, γκ)

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ: Αδυνατεί να απαντήσει σε ερωτήσεις κατανόησης ανάλογες με την ηλικία του.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

- Αδυνατεί να κάνει απλές προσθέσεις και αφαιρέσεις μέσα στη δεκάδα (πχ $2+2=4$ ή $5-2=3$) με το μυαλό του παρά μόνο με τη χρήση βοηθημάτων (δάχτυλα, αριθμητική σκάλα)
- Δυσκολεύεται στις οριζόντιες προσθέσεις και αφαιρέσεις
- Δε μπορεί να λύσει απλά προβλήματα

• ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Θέτοντας ως έρεισμα τη γνωστική κατάσταση του μαθητή και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει θέσαμε ως στόχους αυτής τη ζδιδασκαλίας τους εξής:

ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Να κατανοήσει την έννοια της Συλλαβής

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

- Να μάθει τους κανόνες Συλλαβισμού και να τους χρησιμοποιήσει κατά τον Συλλαβισμό.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. Να συλλαβίζει 2σύλλαβες λέξεις απλές ως προς τη μορφή τους (σύμφωνο-φωνήεν, πχ. Πάγος) και σύνθετες (λέξεις που περιέχουν διφθόγγους και συμφωνικά συμπλέγματα, πχ. μπάλα)
2. Να συλλαβίζει 3σύλλαβες απλές ως προς τη μορφή τους (σύμφωνο-φωνήεν, πχ. καράβι) και σύνθετες (λέξεις που περιέχουν διφθόγγους και συμφωνικά συμπλέγματα, πχ. τραπέζι)
3. Να χρησιμοποιεί την παύλα (-) ή την κάθετο(/) ως διαχωριστικό ανάμεσα στις συλλαβές (Δευτερεύων στόχος)

• **ΕΡΓΑΛΕΙΑ**

Το Διδακτικό πλάνο έχει σχεδιαστεί εξ' ολοκλήρου από τις εισηγήτριες ως προς τη Δομή του ενώ η Στοχοθεσία του σχολικού εγχειριδίου τροποποιήθηκε.

Όσων αφορά τις Τεχνολογίες Πληροφορικής (ΤΠΕ), χρησιμοποιήθηκαν ένα Εκπαιδευτικό Λογισμικό¹ και ένα Πολυμέσο².

Εκπαιδευτικό Λογισμικό για την Α΄ & Β΄ Δημοτικού

¹Με τον όρο "εκπαιδευτικό λογισμικό" αναφερόμαστε στο σύνολο των εφαρμογών για ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή τον παγκόσμιο ιστό που εξυπηρετούν εκπαιδευτικούς σκοπούς. Κάποια λογισμικά υπηρετούν επικουρικά τους εκπαιδευτικούς διευκολύνοντάς τους στο έργο τους. Άλλες φορές, ενισχύουν την προσπάθεια του μαθητή, παρέχοντάς τους εργαλεία εξάσκησης, πηγές γνώσεις, κ.α.

² Τα **Πολυμέσα** (Multimedia) είναι ο κλάδος της πληροφορικής τεχνολογίας που ασχολείται με τον συνδυασμό ψηφιακών δεδομένων πολλαπλών μορφών, δηλ. κειμένου, γραφικών, εικόνας, κινούμενης εικόνας (animation), ήχου και βίντεο, για την αναπαράσταση, παρουσίαση, αποθήκευση, μετάδοση και επεξεργασία πληροφοριών. Αυτού του είδους οι εφαρμογές αναφέρονται ως πολυμεσικές εφαρμογές, τίτλοι πολυμέσων ή πολυμέσα και αποτελούν σήμερα μια από τις πιο δυναμικά εξελισσόμενες τεχνολογίες στον χώρο της πληροφορικής, με πρακτικές εφαρμογές σε πολλούς διαφορετικούς τομείς δραστηριότητας, όπως εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση, αγορά-διαφήμιση, παρουσιάσεις, ψυχαγωγία, ηλεκτρονικά παιχνίδια, περίπτερα παροχής πληροφοριών (kiosks), τηλεδιάσκεψη, Internet κ.ά.

Το συγκεκριμένο Λογισμικό έχει κατασκευαστεί από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και απευθύνεται σε μαθητές Α΄ & Β΄ Δημοτικού στο μάθημα της Γλώσσας. Σε αυτή τη Διδακτική Παρέμβαση ασχοληθήκαμε με την Ενότητα «Η Κοκκινোসκουφίτσα». Επειδή η στοχοθεσία του μαθήματος σχετίζεται με τη διδασκαλία του Συλλαβισμού, χρησιμοποιήσαμε τις Δραστηριότητες « Η Κοκκινোসκουφίτσα διαβάζει» και « Ο Πίνακας με τις συλλαβές».

- **Ενότητα Λογισμικού: «Η Κοκκινোসκουφίτσα»**

Στην ενότητα «Η Κοκκινোসκουφίτσα» τα παιδιά βλέπουν- διαβάζουν και ακούνε τη διασκευή του γνωστού παραμυθιού. Υπάρχουν ασκήσεις ενίσχυσης της διδασκαλίας του λεξιλογίου, σχηματισμού λέξεων από συλλαβές, συμπλήρωσης γραμμάτων σε λέξεις και δόμησης προτάσεων.

Δραστηριότητα « Η Κοκκινোসκουφίτσα διαβάζει»

Περιγραφή

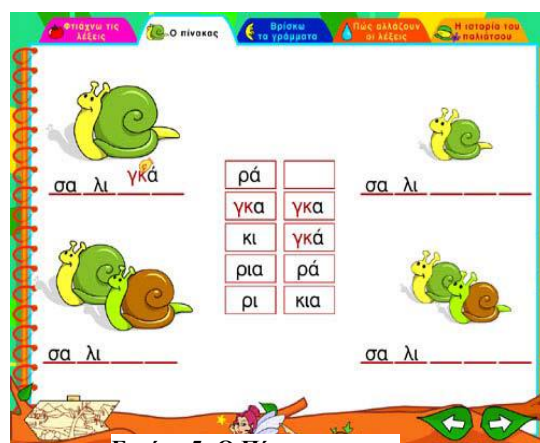
Στη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές καλούνται να βοηθήσουν την Κοκκινোসκουφίτσα να διαβάσει και να ολοκληρώσει τα μαθήματά της, ώστε να πάει στη γιαγιά της. Ο Εκπαιδευτικός πρέπει να παροτρύνει το μαθητή να διακρίνει τις συλλαβές είτε χτυπώντας παλαμάκια σε κάθε συλλαβή, είτε μετρώντας τη κάθε συλλαβή με τα δάχτυλά του.

Εικόνα 4: Φτιάχνω λέξεις

- **Δραστηριότητα «Ο πίνακας με τις συλλαβές»**

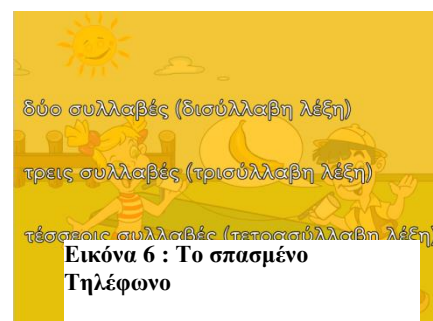
Στη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές εξασκούνται στο να χωρίζουν τις λέξεις σε συλλαβές. Κι εδώ ο Εκπαιδευτικός πρέπει να παροτρύνει το μαθητή να διακρίνει τις συλλαβές είτε χτυπώντας παλαμάκια σε κάθε συλλαβή, είτε μετρώντας τη κάθε συλλαβή με τα δάχτυλά του (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Οδηγός χρήσης Λογισμικού για τη Γλώσσα Α΄-Β΄ Δημοτικού).

Εικόνα 5: Ο Πίνακας

Πολυμέσο « Το σπασμένο τηλέφωνο »

Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα οι μαθητές εξασκούνται στο συλλαβισμό των λέξεων. Αρχικά ακούν τη λέξη και στη συνέχεια καλούνται να την ονοματίσουν ανάλογα με τις συλλαβές που έχει (μονοσύλλαβη, δισύλλαβη κτλ.)(www.jele.gr).

- ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η Διδασκαλία χωρίστηκε σε 3 Φάσεις:

A' Φάση

- 1) Σύνδεση με την Προϋπάρχουσα γνώση
- 2) Εισαγωγή-Προβληματισμός του Γραμματικού φαινομένου

B' Φάση

Πρακτική Εφαρμογή της Θεωρίας:

- 1) Σε φύλλο εργασίας
- 2) Σε εκπαιδευτικά λογισμικό-πολυμέσο &

Γ' Φάση

Αξιολόγηση

A' Φάση

Ως αφορμή για την έναρξη της Διδασκαλίας παίρνεται το παιχνίδι του κειμένου 3 στις σελίδες 13-14 του σχολικού βιβλίου όπου οι 4 φίλοι διαγωνίζονται για το ποιος θα διαβάσει 1^{ος} μία λέξη.

	Χαρά:	- Λέτε να έχουμε δάσκαλο ή δασκάλα;	
	Λουκάς	- Εγώ θέλω να έχουμε την περσινή μας δασκάλα. Θυμάστε τι ωραία που περνούσαμε στο σχολείο;	
	Γαλήνη:	- Θυμάστε το παιχνίδι των κομμένων λέξεων που μας έμαθε η δασκάλα μας; Το παίζουμε; Θα λέμε τις λέξεις τραγουδιστά...	
	Χαρά:	- Ξεκινώ εγώ! Θα λέω μια λέξη και θα την κόβετε σε μικρότερα κομμάτια. Αυτός που θα την κόβει πρώτος λέει μια άλλη, δική του λέξη! Ξεκινώ: «γατάκι».	
	Αρμπέν:	- Γα - τά - κι! «Μολύβι».	
	Λούκας:	- Μο - λύ - βι! «Παγωτό».	
	Γαλήνη:	- Πα - γω - τό! «Παπαγάλος».	
	Χαρά:	- Πα - πα - γά - λος!	

Θέλετε να συνεχίσετε το παιχνίδι;
Για να σας βοηθήσω, σας δίνω μερικές λέξεις:

αλεπού

καράβι

σοκολάτα

πόδι

Εικόνα 10: Κείμενο αφορμής

Ο συλλαβισμός είχε διδαχθεί και στην Α΄ τάξη. Αν οι μαθητές μπορούν να κάνουν συλλαβισμό τότε η διδασκαλία αυτού του μαθήματος έχει Εμπεδωτικό-

Ονοματεπώνυμο Ημερομηνία Σχολείο

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

ΞΑΝΑΘΥΜΑΜΑΙ:
Τα **φωνήεντα** και τα **σύμφωνα**.
Τα **φωνήεντα** είναι επτά (7): α, ε, η, ι, ο, υ, ω και
τα **σύμφωνα** δεκαπτά (17): β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ.

Συλλαβισμός!!

Μία λέξη μπορούμε να τη γράψουμε αλλά και να τη διαβάσουμε ολόκληρη ή σε κομματάκια.

Συλλαβή λέγεται το κάθε κομματάκι της λέξης. Συνήθως σε κάθε συλλαβή μπορούν να υπάρχουν **1 ή 2 ή 3 γραμματάκια** μαζί! Όταν γράφουμε ή διαβάζουμε τη λέξη σε κομματάκια, τότε λέμε ότι τη **συλλαβίζουμε!**

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΛΕΞΕΩΝ

Όλες οι λέξεις δεν έχουν τον ίδιο αριθμό συλλαβών. Μπορεί να έχουν μία, δύο, τρεις ή και περισσότερες συλλαβές.

Έτσι οι λέξεις ονομάζονται:

- Μονοσύλλαβες**, όσες έχουν μόνο μία συλλαβή πχ και, ναι, φως, να, θα
- Δισύλλαβες**, όσες έχουν δύο συλλαβές πχ τώ - ρα, παι - δι
- Τρισύλλαβες**, όσες έχουν τρεις συλλαβές πχ κα - λά - θι
- Πολυσύλλαβες**, όσες έχουν περισσότερες από τρεις συλλαβές

Επαναληπτικό χαρακτήρα. Αν όμως δε γνωρίζουν, τότε ο εκπαιδευτικός πρέπει να εισάγει τη Νέα Γνώση.

Η *Νέα Γνώση* εισάγεται με τον εκπαιδευτικό να εξηγεί την Κατάτμηση της πρότασης σε μικρότερα κομμάτια τις *Λέξεις*, και την κατάτμηση των λέξεων σε *Συλλαβές*, επισημαίνοντας τη χρησιμότητα των Συλλαβών στην κατάκτηση της Δεξιότητας της Ανάγνωσης. Συνεχίζει με το χαρακτηρισμό των λέξεων ανάλογα με τον αριθμό των Συλλαβών τους (μονοσύλλαβες, δισύλλαβες κτλ) και κλείνει με τη διδασκαλία των κανόνων τονισμού.

**ΜΑΘΑΙΝΩ
ΚΙ ΑΥΤΟ!!**

Για να συλλαβίσουμε μια λέξη χρησιμοποιούμε ορισμένους κανόνες:

ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΥ!!

1. Ένα σύμφωνο, όταν βρεθεί ανάμεσα σε δύο φωνήεντα συλλαβίζεται με το δεύτερο φωνήεν.
Πχ κ**ε**ρί = κε – **ρί** ποτή**ρι** = πο – **τήρι**
2. Δύο σύμφωνα συλλαβίζονται μαζί μόνο όταν από αυτά ξεκινά ελληνική λέξη, αλλιώς χωρίζονται
Πχ στα – **μα** (**μνήμη**) , κο – **ρι** (**κοιλάδα**) , λά – **μη** (**λάμπα**)
φά**νη** – **ρη** , α**φ** – **ή** , πε**ρ** – **σι** – τώ , ε**ρ** – **ος**
3. Δύο όμοια σύμφωνα πάντα χωρίζονται στο συλλαβισμό
Πχ α**λ** – **λο** , θά**ρ** – **ος** , θά – λα**φ** – **σα** , κό**κ** – **κι** – νο
4. Όταν έχω τρία σύμφωνα τα συλλαβίζω με το επόμενο φωνήεν μόνο όταν από αυτά ή έστω από τα δύο πρώτα ξεκινάει ελληνική λέξη. Αλλιώς τα χωρίζω.
Πχ ά – **σπο** (**ασπίς**) , σφυ – **ρι** – **κι** (**σφίρι**)
ά**σ** – **πω** – **πος** (δεν αρχίζει ελληνική λέξη από νθρ)
ά**ρ** – **ρο** (δεν αρχίζει ελληνική λέξη από ρθρ)
5. Τα δίψηφα (**αι, ει, οι, ου, ιι, μπ, νι, γγ, ισ, τζ**) οι συνδυασμοί (**ευ, αυ**) κι οι διφθόγγι (**οι, όι, αι, αι, ση, ση**) δε χωρίζονται
Πχ κ**αι** – **ρος** , τε – **λει** – **ται** – **ος** , **μπά** – **λα** , **ση** – **δό** – **νι**

Σημείωση: Οι κανόνες δε μαθαίνονται απ' έξω.

Εικόνα 13: Α' φάση, Εισαγωγή νέας Γνώσης

Β' Φάση

- 1) Αρχικά δίνεται στο μαθητή το 1^ο φύλλο εργασίας όπου μέσα από διάφορες ασκήσεις Συλλαβισμού ο μαθητής βρίσκει τις Συλλαβές χτυπώντας παλαμάκια και τις μετράει χρησιμοποιώντας τα δάχτυλά του.

- 2) Έπειτα, για να αποφευχθούν τα προβλήματα (φόβος, άγχος, δισταγμός) που μπορεί να επιφέρει η κόλλα γραφής σε ένα μαθητή με Δυσλεξία αλλά και για να κρατήσουμε έντονο το ενδιαφέρον του κατά τη διάρκεια της Εκπαιδευτικής Διαδικασίας, θα τον βάλουμε να εξασκηθεί στον Υπολογιστή μέσω κατάλληλων λογισμικών.

ΕΞΑΣΚΟΥΜΑΙ

1) Για να χωρίσω τις λέξεις σε συλλαβές, χτυπάω παλαμάκια ή μετράω κάθε συλλαβή με τα δάχτυλά μου! Κάνω το ίδιο και παρακάτω.

Δεν ξεχνώ
τους κανόνες
Συλλαβισμού!

ΛΕΞΗ	ΣΥΛΛΑΒΕΣ
φίλος	
βάρκα	
λεμόνι	
καμπάνα	

ΟΜΩΣ!!

Όταν πρέπει να γράφω τις συλλαβές πάλι έχω 2 τρόπους για να τις χωρίσω:

- 1) Τις χωρίζω με κάθετο /
- 2) Τις χωρίζω με την παύλα -

- 2) Χωρίζω τις λέξεις σε συλλαβές. Σε κάθε συλλαβή βάζω μία **κάθετο** ή μια **παύλα**.

π.χ. σπίτι → σπί / τι
ήρωα →
τρύπα →

π.χ. όμορφος → ό - μο - ρφος
τραπέζι →
βόδι →

Δεν ξεχνώ να δω
τα παραδείγματα
πριν ξεκινήσω!

Εικόνα 14: Β' φάση, εξάσκηση στη θεωρία

ΤΠΕ

Εκπαιδευτικό Λογισμικό Για την Α' & Β' τάξη δημοτικού, στο μάθημα της Γλώσσας. (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο)

Πολυμέσο «Το σπασμένο Τηλέφωνο»

(<http://www.jele.gr/activity/b/language/glossaB008.swf>)

Γ' Φάση

Η αξιολόγηση είναι Συνεχής αφού οι δραστηριότητες στο λογισμικό είναι τέτοιες ώστε ο Εκπαιδευτικός να μπορεί να αξιολογήσει άτυπα. Ωστόσο, σε αυτό το στάδιο δίνεται ένα 2^ο φύλλο εργασίας το οποίο δεν περιέχει ασκήσεις αλλά Εκπαιδευτικά Παιχνίδια.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1:«ΠΑΙΖΩ SCRABBLE ΑΛΛΙΩΣ!»

ΔΙΑΔΙΑΚΑΣΙΑ

Ο εκπαιδευτικός γράφει σε κάθε μανταλάκι από ένα γράμμα της αλφαβήτου. Αποφασίζει ποιες λέξεις θα πει στο μαθητή και με την πετονιά δένει τα γράμματα-μανταλάκια έτσι ώστε να σχηματίζουν συλλαβές. Τοποθετεί τα σύνολα συλλαβών σε ένα κουτί ανακατεμένα. Ανακοινώνει τη λέξη στο μαθητή, τον παρακινεί να μετρήσει τις συλλαβές (παλαμάκια ή μέτρημα με δάχτυλα) και να γράψει τη λέξη χρησιμοποιώντας αντί για μολύβι τα μανταλάκια-συλλαβές. Τέλος ο μαθητής θα πρέπει να χωρίσει τη λέξη σε συλλαβές χρησιμοποιώντας το καλαμάκι ως ‘ενωτικό’.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΚΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ

1. Να συλλαβίζει 2σύλλαβες λέξεις *απλές ως προς τη μορφή τους* (σύμφωνο-φωνήεν, πχ. πάγος) και *σύνθετες* (λέξεις που περιέχουν διφθόγγους και συμφωνικά συμπλέγματα, πχ. μπάλα)
2. Να χρησιμοποιεί την *παύλα (-)* ή την *κάθετο (/)* ως *διαχωριστικό* ανάμεσα στις συλλαβές (Δευτερεύων στόχος)

Ονοματεπώνυμο

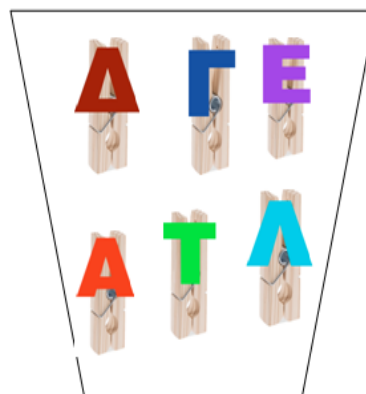
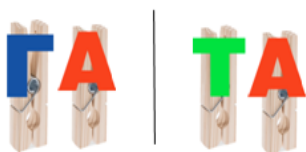
Ημερομηνία

Σχολείο

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2**«ΠΑΙΖΩ SCRABBLE ΑΔΙΩΣ!»**

Άκου τις λέξεις που σου λέει η δασκάλα σου, βρες τα μανταλάκια με τις σωστές συλλαβές μέσα από το κουτί και φτιάξε τις λέξεις. ΠΡΟΣΟΧΗ! Χώριζε τις συλλαβές με ένα καλαμάκι!

π.χ.

Εικόνα 15: Γ' φάση, Δραστηριότητα Αξιολόγησης 1

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: «ΓΡΑΜΜΑΤΟΜΠΕΡΔΕΜΑΤΑ!»

ΔΙΑΔΙΑΚΑΣΙΑ

Ο εκπαιδευτικός φτιάχνει γράμματα από χαρτόνι και τα βάζει ανακατεμένα σε ένα κουτί. Στο φύλλο εργασίας δίνονται κάποιες εικόνες. Ο μαθητής πρέπει να βρει τη λέξη που αντιπροσωπεύει κάθε εικόνα και να τη σχηματίσει με τα γράμματα που υπάρχουν ανακατεμένα μέσα στο κουτί. Αφού φτιάξει τη λέξη και τη βάλει πάνω σε ένα λευκό χαρτί, πρέπει να τη χωρίσει σε συλλαβές και τελικά να τις βάλει στα κουτάκια που δίνονται δίπλα από την εικόνα

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΚΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ

1. Εξάσκηση στη Γραφημική Ενημερότητα.
2. Να συλλαβίζει 3σύλλαβες απλές ως προς τη μορφή τους (σύμφωνο-φωνήεν, πχ. καράβι) και σύνθετες (λέξεις που περιέχουν διφθόγγους και συμφωνικά συμπλέγματα, πχ. τραπέζι).
3. Να χρησιμοποιεί την παύλα (-) ή την κάθετο (/) ως διαχωριστικό ανάμεσα στις συλλαβές (Δευτερεύων στόχος)

«ΓΡΑΜΜΑΤΟΜΠΕΡΔΕΜΑΤΑ»

Οι λέξεις έχουν χωριστεί και τα γράμματα έχουν μπερδευτεί! Παρατήρησε τις εικόνες, βρες τι δείχνουν και φτιάξε τις λέξεις από την αρχή!

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η παρούσα Διαφοροποιημένη Διδασκαλία αποτελεί μία πρόταση Εναλλακτικής-Σύγχρονης Διδασκαλίας στα πλαίσια αντιμετώπισης των Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών και ΔΕΠ-Υ. Αποτελέσματα δεν υπάρχουν καθώς η πρόταση αυτή δεν έχει υλοποιηθεί μέχρι στιγμής.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Αξίζει να αναφερθεί πως η χρήση των ΤΠΕ διευκολύνει τη διαδικασία μάθησης όλων των μαθητών και ιδίως εκείνων που αντιμετωπίζουν μαθησιακά προβλήματα. Τα αποτελέσματα των μέχρι τώρα ερευνών, δείχνουν ότι με τη χρήση των ΤΠΕ στο σχολικό πλαίσιο:

- αυξάνεται το ενδιαφέρον των παιδιών για τη διδακτική διαδικασία,
- διευκολύνεται η συγκέντρωση της προσοχής τους & η συμμετοχή τους στο μάθημα &
- καλλιεργείται το αίσθημα της Κοινωνικότητας και των κοινωνικών συνθηκών.

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

Διαμαντόπουλος Δ., «Ο δυσλεκτικός μαθητής», Φυλάτος 2014

Διαμαντόπουλος Δ., «Δυσλεξία και Νέες τεχνολογίες», Σύγχρονη Εκπαίδευση, 2001, τ.12-121

Μαρκοβίτης, Μ., & Τζουριάδου, Μ. (1991). «Μαθησιακές δυσκολίες, Θεωρία και Πράξη».

Μάρκου Σ. , «Δυσλεξία», Ελληνικά Γράμματα, 1998

Στασινός Δ., «Δυσλεξία και σχολείο», Gutenberg 2003

Τσιάκαλος Γ., «Κανονικό κάθε τι ανθρώπινο», "Ελευθεροτυπία", φ. 14/7/2001

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Clements, D. (1999). Young Children and Technology. In Dialogue on Early Childhood Science, Mathematics, and Technology Education. First Experiences in Science, Mathematics and Technology. Washington, DC.

Crivelli, V. (2000). Book Review: Dyslexia and information and communications technology. *Child Language Teaching and Therapy*, 16(3), 302-304.

Detheridge, T. (1996). *Developing information technology competencies. Learning through Interaction. Technology and Children with Multiple Disabilities*. London: David Fulton Publishers.

Fijalkow Jacques (1998) «Κακοί Αναγνώστες, Γιατί;» Ελληνικά Γράμματα Αθήνα

Gardner H. (1999). *Intelligence reframed: Multiple Intelligence for the 21st century*, New York: Basic

- Kakouros, E., Maniadaki, K., & Papaeliou, C. (2004). How Greek teachers perceive school functioning of pupils with ADHD. *Emotional and Behavioural Difficulties*, 9(1), 41-53.
- Kutcher, M.L. (2005) Kids in Syndrome Mix of ADHD, LD, Asperger's, Tourette's, Bipolar and More. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Loe, I. M., & Feldman, H. M. (2007). Academic and educational outcomes of children with ADHD. *Journal of pediatric psychology*, 32(6), 643-654.
- Lyon, G. R., Shaywitz, S. E., & Shaywitz, B. A. (2003). A definition of dyslexia. *Annals of dyslexia*, 53(1), 1-14.
- Mayes, S.D. & Calhoun, S.L. (2006) Frequency of reading, math and writing disabilities in children with clinical disorders: Learning and Individual Differences, 16, p.145-157
- McLaughlin, M. W., & Talbert, J. E. (1993). Contexts that matter for teaching and learning.
- Munden, A. (2009) The ADHD Handbook: A Guide for Parents and Professionals on Attention Deficit/Hyperactivity Disorder. London: Jessica Kingsley Publishers
- Nicolson, R. I., Fawcett, A. J., & Dean, P. (2001). Developmental dyslexia: the cerebellar deficit hypothesis. *Trends in neurosciences*, 24(9), 508-511.
- Reif, S. (2005) How to Reach and Teach ADD/ADHD Students: Practical Techniques, Strategies, and Interventions for Helping Children with Attention Problems and Hyperactivity Revised. San Francisco: Jossey-Bass.
- Shaywitz S. (2003) Overcoming Dyslexia: A New and Complete Science-Based Program for Reading Problems at Any Level MD New York: Alfred A. Knopf.
- Sparks, R. L., Artzer, M., Patton, J., Ganschow, L., Miller, K., Hordubay, D. J., & Walsh, G. (1998). Benefits of multisensory structured language instruction for at-risk

foreign language learners: A comparison study of high school Spanish students. *Annals of Dyslexia*, 48(1), 239-270.

Thomson, M., & Watkins, E. J. (1998). Dyslexia: A teaching handbook (Vol. 10). Wiley-Blackwell.

Tomlinson, C. A., Brighton, C., Hertberg, H., Callahan, C. M., Moon, T. R., Brimijoin, K., ... & Reynolds, T. (2003). Differentiating instruction in response to student readiness, interest, and learning profile in academically diverse classrooms: A review of literature. *Journal for the Education of the Gifted*, 27(2-3), 119-145.

Weiss, G. & Hetchman, L. (1993) *Hyperactive Children Grown Up*. New York: Guilford Press.

Willcutt, E.G. & Pennington, B.F.(2000) Comorbidity of reading disability and attention-deficit/hyperactivity disorder: differences by gender and subtype. *Journal of Learning Disabilities*. 33, p.179-191.

Ηλεκτρονικές Πηγές

<http://www.jele.gr/activity/b/language/glossaB008.swf>

<http://eeeeek.pie.sch.gr/dyslexia.htm>

<http://ts.sch.gr/repo/online-packages/dim-glossa-a-b/>

<http://www.adhdhellas.org>